

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας

ΚΕΙΜΕΝΟ ΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ»
2021 - 2027

Φεβρουάριος 2021

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή	2
2.	Υφιστάμενη κατάσταση και Στρατηγικό Πλαίσιο των τομέων αρμοδιότητας της ΓΓΒ	2
2.1.	Αποστολή της ΓΓΒ	2
2.2.	Το ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικών και στρατηγικών για την εξυπηρέτηση των στόχων της επιχειρηματικότητας και της βιομηχανίας.....	3
2.2.1.	<i>Ευρωπαϊκό όραμα για τη βιομηχανία .....</i>	3
2.2.2.	<i>Η νέα στάση της Ευρώπης ως προς τη βιομηχανία.....</i>	4
2.2.3.	<i>Νέα ειδική στρατηγική για τις ΜμΕ.....</i>	6
2.3.	Η στρατηγική για τη Βιομηχανία (Βιομηχανία 2030)	7
2.3.1.	<i>Το Όραμα της ΓΓΒ για τη βιομηχανία .....</i>	7
2.3.2.	<i>Στρατηγικοί Άξονες για τη υλοποίηση του οράματος .....</i>	8
3.	Διδάγματα από την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020 για την Βιομηχανία και την Επιχειρηματικότητα.....	9
3.1.1.	<i>Προκλήσεις, ανάγκες και αδυναμίες.....</i>	9
3.1.2.	<i>Δράσεις της ΓΓΒ στην τρέχουσα περίοδο .....</i>	11
4.	Κύρια Στόχευση και Στρατηγικές Προτεραιότητες της ΓΓΒ στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ 2021-2027	11

1. Εισαγωγή

Το Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων, μέσω της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, καλείται να σχεδιάσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα στήριξης και ανάπτυξης του κλάδου της Βιομηχανίας στο πλαίσιο των πρόσφατων στρατηγικών και πολιτικών της ΕΕ για τη βιομηχανία, που επαναπροσδιορίζουν τον κεντρικό ρόλο της για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Η ΕΕ τοποθετεί ξανά την Ευρωπαϊκή Βιομηχανία με υψηλή προτεραιότητα στις πολιτικές της, με στόχο την αύξηση της συμμετοχής της συνεισφοράς της στο Ευρωπαϊκό αλλά και στα Εθνικά ΑΕΠ, σε συνδυασμό με συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την συμμετοχή και αξιοποίηση των πολιτικών για την ψηφιακή καινοτομία / έξυπνη εξειδίκευση / βιομηχανία αλλά και συνεισφορά στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και του ανταγωνισμού από τρίτες χώρες.

Η ελληνική βιομηχανία άντεξε στη δεκαετή κρίση και ορισμένοι κλάδοι βγαίνουν απ' αυτή ιδιαίτερα ανταγωνιστικοί και εξωστρεφείς, καθώς επαναπροσδιόρισαν τα κανάλια πωλήσεων τους προς τις διεθνείς αγορές. Σήμερα, η βιομηχανία είναι υπεύθυνη για το 44% των εξαγωγών, το 20% των θέσεων εργασίας (390.000) και συνεισφέρει θετικά στη δημιουργία και διατήρηση επιπλέον 500.000 θέσεων, ενώ επένδυσε 30 δις € τη περίοδο της κρίσης (σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΕΒ). Επιπρόσθετα, η ελληνική βιομηχανία αντέδρασε γρήγορα στην πανδημία Covid-19 στηρίζοντας και την υπόλοιπη οικονομία. Ενώ δέχθηκε ισχυρό πλήγμα κατά τη διάρκεια του 1^{ου} lock down, η ανάκαμψή της ξεκίνησε από το Μάιο του 2020 περιορίζοντας πολύ γρήγορα τις απώλειες (σημαντική βελτίωση του ΔΒΠ μεταξύ Μαΐου - Σεπτεμβρίου 2020, αυξάνοντας τις εξαγωγές και συνεχίζοντας τις επενδύσεις.

Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, ως τομέας πολιτικής για την βιομηχανία, προχώρησε στην κατάρτιση ενός στρατηγικού σχεδίου για τη βιομηχανία, στο οποίο περιγράφονται οι στρατηγικές προτεραιότητες και η δημόσια τομεακή πολιτική για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο αναπτυξιακού σχεδιασμού 2021-2027, ώστε να αποτελέσει βάση συζήτησης και συντονισμού με τις εθνικές Αρχές Προγραμματισμού, αλλά και τα συναρμόδια Υπουργεία.

Στο παρόν κείμενο, αποτυπώνονται οι στρατηγικές προτεραιότητες και κατευθύνσεις της ΓΓΒ στο πλαίσιο του Προγράμματος για την Ανταγωνιστικότητα, την Επιχειρηματικότητα και την Καινοτομία 2021-2027 και προτείνονται κατηγορίες παρεμβάσεων, καθώς και ενδεικτικές δράσεις προκειμένου να εξεταστεί η ενσωμάτωσή τους στο σχεδιασμό του Προγράμματος. Στο αμέσως επόμενο διάστημα σχεδιάζεται να προετοιμαστεί αναλυτικότερη επεξεργασία με στόχο την ποσοτικοποίηση και την κοστολόγηση των δράσεων.

2. Υφιστάμενη κατάσταση και Στρατηγικό Πλαίσιο των τομέων αρμοδιότητας της ΓΓΒ

2.1. Αποστολή της ΓΓΒ ¹

Αποστολή της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας (ΓΓΒ) είναι η ανασυγκρότηση, η ανάπτυξη και η διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της χώρας στους τομείς της μεταποίησης και των συναφών προς αυτή υπηρεσιών, καθώς και η δημιουργία ενός απλού και φιλικού κανονιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος με τη στήριξη των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων, με στόχο την ενίσχυση της εθνικής οικονομίας, την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας τους θέσης στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, την αύξηση της απασχόλησης, καθώς και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας αποτελείται από τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Τη Γενική Διεύθυνση Βιομηχανικής και Επιχειρηματικής Πολιτικής
- Τη Γενική Διεύθυνση Εφαρμογής Κανονισμών, Υποδομών και Ελέγχου

Κάτω από τις 2 αυτές Γενικές Διευθύνσεις υπάρχουν 8 Διευθύνσεις και 24 Τμήματα με αρμοδιότητες σε όλο το φάσμα των βιομηχανικών πολιτικών, που αφορούν αδειοδοτήσεις, επενδύσεις, εποπτεία, ασφάλεια, ποιότητα, στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), επιχειρηματικές υποδομές και απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με παράλληλη υποστήριξη της ψηφιοποίησης της βιομηχανίας και της παραγωγικής βάσης ευρύτερα, και την ενσωμάτωση βιομηχανικής και επιχειρηματικής καινοτομίας.

¹ Οργανισμός Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων (ΠΔ 147/2017, ΦΕΚ Α 192)

Πρόσφατα για την ενδυνάμωση της διαχειριστικής ικανότητας της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας και της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή, αρμόδιων για τη Βιομηχανία και το Εμπόριο αντίστοιχα, με το Ν.4635/2019, συστάθηκε Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Τομέων Βιομηχανίας, Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή (ΕΥΔΕ - ΒΕΚ). Η Υπηρεσία αυτή, στελεχώνεται στη παρούσα περίοδο με προσωπικό εξειδικευμένο στη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

2.2. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικών και στρατηγικών για την εξυπηρέτηση των στόχων της επιχειρηματικότητας και της βιομηχανίας

2.2.1. Ευρωπαϊκό όραμα για τη βιομηχανία

Η Πολιτική της Ε.Ε. εκφράζεται με μία σειρά από ευρωπαϊκές στρατηγικές όπως: Ευρώπη 2020 «Μία στρατηγική για έξυπνη, βιώσιμη και συμμετοχική ανάπτυξη», (COM (2010) 2020), «Ευρωπαϊκή Ένωση για την καινοτομία», (COM (2010) 0546), «Μία ψηφιακή ατζέντα για την Ευρώπη» (COM (2010) 0245), «Εισηγήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Βιομηχανική Πολιτική: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας», (COM (2011) 0642), (COM (2012) 0582), «Μία ισχυρότερη Ευρωπαϊκή Βιομηχανία για ανάπτυξη και οικονομική ανάκαμψη», (COM (2014) 014), με στόχο την «Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Αναγέννηση», η οποία κυρίως εστιάζει στην αντιστροφή της βιομηχανικής συρρίκνωσης και στην επίτευξη του στόχου για 20% του ΑΕΠ από τη μεταποίηση, COM (2016) 0180 «Ψηφιοποίηση της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας- απολαμβάνοντας όλα τα πλεονεκτήματα της μοναδικής ψηφιακής αγοράς», COM (2020) «Μια νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη» και COM (2019) 640 «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία».

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιπλέον, πήρε μια σειρά από θέσεις για την Ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική. Στις 28 Μαΐου 2019 καλεί για μία μακροχρόνια στρατηγική για την ευρωπαϊκή βιομηχανία. «Αυξάνοντας και ενδυναμώνοντας την ευρωπαϊκή βιομηχανική βάση, ικανή να αντιμετωπίσει τον παγκόσμιο ανταγωνισμό και να βάζει προκλήσεις σε σχέση με τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την μετάβαση μέσω μία ουδέτερης κλιματικά και κυκλικής οικονομίας».

Επίσης αποφάσισε τη κατάρτιση μιας Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη βιομηχανική πολιτική, η οποία εκδόθηκε το Μάρτιο του 2020. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 26 Σεπτεμβρίου 2019 με βάση την πεποίθηση ότι η ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική είναι το κλειδί για τη βιομηχανική ανάπτυξη, οι Υπουργοί συμφώνησαν πως η στρατηγική θα πρέπει να βασίζεται στη διασύνδεση ανάμεσα στα μέτρα που θα καλύπτουν διαφορετικούς τομείς: μία φιλόδοξη ευρωπαϊκή βιομηχανική στρατηγική, μία πιο αποδοτική πολιτική για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, στη γρήγορη αναίρεση κάθε εναπομείναντος και αδικαιολόγητου εμποδίου που αφορά στο μονοπώλιο, μία ισορροπημένη προσέγγιση ανάμεσα στην ανταγωνιστικότητα και την κλιματική ουδετερότητα.

Μία υψηλού επιπέδου Ομάδα Εργασίας για την Βιομηχανία που συνέστησε η Ε.Ε. τον Ιούνιο του 2019 εξέδωσε την τελική αναφορά «Ένα όραμα για τη βιομηχανία μέχρι το 2030».

Από ανεπίσημες συσκέψεις των Ευρωπαίων Υπουργών/ Υφυπουργών Βιομηχανίας υπό τον τίτλο «Φίλοι της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας», στο πλαίσιο μιας πιο εξειδικευμένης σειράς συναντήσεων των αρμόδιων υπουργών / υφυπουργών Βιομηχανίας της ΕΕ προέκυψε τον Οκτώβριο του 2019, η «Διακήρυξη της Βιέννης για τη Βιομηχανία» Σύμφωνα με την οποία η εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας διαμορφώνεται από τρεις παράλληλες διακριτές παγκόσμιες αλλαγές.

- Οι οικονομίες ψηφιοποιούνται όλο και περισσότερο με μεγάλη επίπτωση στην διαμόρφωση των αλυσίδων αξίας και στην διαμόρφωση νέων επιχειρηματικών μοντέλων
- Η κλιματική αλλαγή και η υπερθέρμανση του πλανήτη υποχρεώνει προς αναμόρφωση παραδοσιακών παραγωγικών και καταναλωτικών μοντέλων.
- Η ανάδειξη νέων οικονομικά ισχυρών πόλων στη Ασία και Αφρική υπονομεύει την θέση της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας στην παγκόσμια οικονομική σκηνή

Για την αντιμετώπιση των ανωτέρα προκλήσεων η διακήρυξη της Βιέννης προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ανάπτυξη Ευρωπαϊκής Βιομηχανικής Στρατηγικής με πολιτικές που θα αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας. Οι πολιτικές αυτές είναι πάνω στους ακόλουθους άξονες:

Άξονας 1: Ψηφιακός μετασχηματισμός Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας

Ενθάρρυνση προγραμμάτων από τα κράτη μέλη για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Βιομηχανίας μέσω δράσεων της Βιομηχανίας 4.0 και κινητοποιήσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την ανάπτυξη υποδομών έρευνας και ανάπτυξης νέων δικτύων κινητής έρευνας και υψηλής χωρητικότητας, που να στηρίζει τις εφαρμογές «cyber – physical interactions», Τεχνητής Ευφυΐας, Εφαρμογών Μεγάλων Δεδομένων και γενικότερα για την δημιουργία ενιαίας ψηφιακής Αγοράς.

Άξονας 2: Ανάπτυξη των Ευρωπαϊκών αλυσίδων αξίας

Υποστήριξη των Ευρωπαϊκών αλυσίδων αξίας και επιτάχυνση, επαύξηση της μετατροπής των αποτελεσμάτων της Ευρωπαϊκής Έρευνας σε προϊόντα και παραγωγή. Οι έξι θεματικές προτεραιότητες της ΕΕ (σύμφωνα με την ανακοίνωση της ΕΕ 17-2-2019) για τις αλυσίδες αξίας εντοπίζονται στους τομείς: διασυνδέσεις συστημάτων, καθαρά και αυτόνομα οχήματα, έξυπνη υγεία, βιομηχανία χαμηλού αποτυπώματος άνθρακα, τεχνολογίες και συστήματα υδρογόνου, κυβερνοασφάλεια.

Επιπροσθέτως, σε συναντήσεις των Υπουργών Βιομηχανίας της ΕΕ συζητούνται να ενταχθούν επιπλέον 3 αντικείμενα: IoT (Διαδίκτυο των πραγμάτων / Internet of Things) και μικροηλεκτρονική, υπολογιστές υψηλών ταχυτήτων και μπαταρίες αποθήκευσης ενέργειας.

Θα πρέπει παράλληλα να ληφθεί υπόψη η ταχεία μετεξέλιξη και σύγκλιση τεχνολογιών (π.χ. IoT / AI / robotics / big data / cybersecurity) και η πιθανή χρηματοδοτική ανάγκη να υποστηριχθούν και νέοι τομείς που θα προκύψουν πέραν των ανωτέρω, λαμβάνοντας υπόψη ταυτόχρονα ως βασικό εργαλείο προγραμματισμού τις έξυπνες Στρατηγικές Εξειδικεύσεις και εργαλεία υλοποίησης τους διακλαδικούς συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας, που θα ενισχύσουν την συνεργασία μεταξύ έρευνας, Βιομηχανίας ΜμΕ Start ups και Δημοσίου Τομέα. Επισημαίνεται επιπλέον η ανάγκη υποστήριξης ΜμΕ σε θέματα ψηφιακού μετασχηματισμού αλλά και η ανάγκη υποστήριξης προγραμμάτων ανάπτυξης τεχνολογικών δεξιοτήτων.

Άξονας 3: Μετασχηματισμός της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας

Ο Μετασχηματισμός της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας καθοδηγείται παράλληλα από την ανάγκη ψηφιοποίησης αλλά και τη προσαρμογή στις υποχρεώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως αυτές προκύπτουν από το Paris Agreement. Η μακροχρόνια στρατηγική της Ευρώπης είναι “Climate Neutral Europe” και ο στόχος είναι η ανάπτυξη τεχνολογιών για την μείωση των επιπτώσεων στη κλιματική αλλαγή, μέσω νέων καινοτόμων τεχνολογιών. Ως τέτοιες αναγνωρίζονται οι τεχνολογίες Υδρογόνου και Κελιών Υδρογόνου (Hydrogen Fuel Cell Technology) και οι βιομηχανίες χαμηλού αποτυπώματος άνθρακα (“Low Carbon Industries”).

Η Ευρώπη πέρα από τη συμβολή της στους στόχους του Paris Agreement (Neutral EU Economy by 2050), στοχεύει στην ανάπτυξη ισχυρής Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας που θα αποτελέσει παγκόσμιο ηγέτη την bio και circular economy, καθώς και την ανάπτυξη στρατηγικής αξιοποίησης υδρογόνου, δέσμευσης και αποθήκευσης και χρήσης άνθρακα (από CO₂) για την αξιοποίηση των ευκαιριών της απανθρακοποίησης των οικονομιών, καθώς και της σταδιακής εξάλειψης της χρήσης και εξόρυξης ορυκτών καυσίμων.

Άξονας 4: Προσαρμογή στις παγκόσμιες αλλαγές που προέρχονται από νέους οικονομικούς ανταγωνιστές

Με την ανάδειξη νέων διεθνών οικονομικών παραγόντων αλλάζει και η καθιερωμένη θέση μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο της Ευρώπης στο διεθνές εμπόριο, πολλές φορές μάλιστα λόγω “ανισόρροπου” ανταγωνισμού. Μία σειρά από θεσμικά μέτρα που θα συνδέσουν τις διεθνείς συνθήκες εμπορίου με τους κανονισμούς κρατικών ενισχύσεων, ενίσχυσης του ψηφιακού εμπορίου αλλά παράλληλα προτάσεις της πνευματικής ιδιοκτησίας και του υγιούς ανταγωνισμού, και η ενίσχυση των μηχανισμών που θα εγγυώνται τον δίκαιο ανταγωνισμό, προτείνονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιπλέον, η ΕΕ προωθεί δική της στρατηγική στον Αμυντικό Τομέα με στόχο την απεξάρτηση της Ευρωπαϊκής Άμυνας από τις προμήθειες τρίτων χωρών και ταυτόχρονα την συγκέντρωση των ερευνητικών προσπαθειών αλλά και των Ευρωπαϊκών προμηθειών σε Ευρωπαϊκή Αμυντική Τεχνολογία, η οποία μπορεί να αποτελέσει ένα ακόμα ισχυρό πυλώνα της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας με πολλές παράπλευρες θετικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα της.

2.2.2. Η νέα στάση της Ευρώπης ως προς τη βιομηχανία

Σε συνέχεια των προηγούμενων κατευθύνσεων, το Μάρτιο του 2020 η ΕΕ δημοσίευσε τη νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη, παρουσιάζοντας μια νέα στάση της Ευρώπης ως προς τη βιομηχανία. Η δέση πρωτοβουλιών περιγράφει μια νέα προσέγγιση της ευρωπαϊκής βιομηχανικής

πολιτικής, με βαθιές ρίζες στις ευρωπαϊκές αξίες και τις παραδόσεις της κοινωνικής αγοράς. Η δέσμη καθορίζει μια σειρά δράσεων για τη στήριξη όλων των φορέων της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων και των μικρών επιχειρήσεων, των καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων, των ερευνητικών κέντρων, των παρόχων υπηρεσιών, των προμηθευτών και των κοινωνικών εταίρων.

Επίσης, μια ειδική στρατηγική για τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις (αναλύεται πιο κάτω) έχει ως στόχο να μειώσει τη γραφειοκρατία και να βοηθήσει τις πολυάριθμες ΜμΕ της Ευρώπης να αναπτύξουν επιχειρηματικές δραστηριότητες σε ολόκληρη την ενιαία αγορά και πέραν αυτής, να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση και να συμβάλουν στην ψηφιακή και στην πράσινη μετάβαση. Οι σημερινές πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν επίσης συγκεκριμένα μέτρα για την άρση των εμποδίων στην εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς, η οποία είναι το ισχυρότερο πλεονέκτημα της Ευρώπης που επιτρέπει στις επιχειρήσεις της να αναπτυχθούν και να είναι ανταγωνιστικές εντός αλλά και εκτός Ευρώπης.

Οι βασικές κατευθύνσεις της νέας βιομηχανικής στρατηγικής είναι:

Μια παγκοσμίως ανταγωνιστική και πρωτοποριακή σε παγκόσμιο επίπεδο βιομηχανία

Η νέα και διαρκώς μεταβαλλόμενη γεωπολιτική πραγματικότητα έχει σημαντικό αντίκτυπο στη βιομηχανία της Ευρώπης. Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός, ο προστατευτισμός, οι στρεβλώσεις της αγοράς, οι εντάσεις στο εμπόριο και οι προκλήσεις για το σύστημα που βασίζεται σε κανόνες αυξάνονται ολοένα και περισσότερο. Εμφανίζονται νέες εξουσίες και ανταγωνιστές. Περισσότεροι εγκατεστημένοι εταίροι επιλέγουν νέα πορεία. Σε συνδυασμό με μια περίοδο παγκόσμιας οικονομικής αβεβαιότητας που διαγράφεται στον ορίζοντα, οι τάσεις αυτές θέτουν νέες προκλήσεις για τη βιομηχανία της Ευρώπης, καθώς αυτή δρομολογεί τη διττή οικολογική και ψηφιακή μετάβασή της.

Ενόψει αυτών των αντίξοων συνθηκών, η απάντηση της Ευρώπης δεν μπορεί να είναι η επιβολή περισσότερων φραγμών, η προστασία των μη ανταγωνιστικών βιομηχανιών ή η απομίμηση των προστατευτικών ή στρεβλωτικών πολιτικών άλλων. Η ανταγωνιστικότητα απαιτεί ανταγωνισμό — τόσο στο εσωτερικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Χρειάζεται να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες ώστε οι επιχειρηματίες να μετατρέπουν τις ιδέες τους σε δράσεις και οι επιχειρήσεις κάθε μεγέθους να ευδοκούν και να αναπτύσσονται.

Ταυτόχρονα, η ΕΕ χρειάζεται να είναι σε θέση να ισχυροποιήσει τα στρατηγικά της συμφέροντα στο εξωτερικό μέσω οικονομικής επέκτασης και διπλωματίας. Η ΕΕ πρέπει να αξιοποιήσει τον αντίκτυπο, το μέγεθος και την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς της ώστε να θεσπίσει παγκόσμια πρότυπα. Η ικανότητά μας να εκπονούμε παγκόσμια πρότυπα υψηλής ποιότητας τα οποία φέρουν τη σφραγίδα των ευρωπαϊκών αξιών και αρχών θα ενισχύσει τη στρατηγική μας αυτονομία και τη βιομηχανική μας ανταγωνιστικότητα.

Η Ευρώπη θα εξακολουθήσει επίσης να βασίζεται στο ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο με εταίρους από όλο τον κόσμο. Το βασιζόμενο σε κανόνες πολυμερές εμπορικό σύστημα και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση ανοικτών αγορών και ισότιμων όρων ανταγωνισμού. Η ΕΕ θα συνεχίσει τις προσπάθειες για τη διατήρηση, την επικαιροποίηση και την αναβάθμιση του παγκόσμιου εμπορικού συστήματος, ώστε να ανταποκριθεί στις σημερινές προκλήσεις και στην αριανή πραγματικότητα.

Μια βιομηχανία που προετοιμάζει το έδαφος για την κλιματική ουδετερότητα

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η νέα στρατηγική της Ευρώπης για την ανάπτυξη. Στον πυρήνα της βρίσκεται ο στόχος να καταστεί η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος στον κόσμο έως το 2050.

Η βιομηχανία οφείλει να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο σε αυτό που αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση και ευκαιρία της εποχής μας. Όλες οι αξιακές αλυσίδες της βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των ενεργοβόρων τομέων, θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο. Θα πρέπει να εργαστούν για τη μείωση του δικού τους αποτυπώματος άνθρακα, αλλά και για την επιτάχυνση της μετάβασης με την παροχή οικονομικά προσιτών, καθαρών τεχνολογικών λύσεων και με την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων.

Για να γίνει ανταγωνιστικότερη καθώς θα καθίσταται πιο πράσινη και πιο κυκλική, η βιομηχανία θα χρειαστεί ασφαλή εφοδιασμό καθαρής και οικονομικά προσιτής ενέργειας και πρώτων υλών. Η επιτάχυνση των επενδύσεων στην έρευνα, την καινοτομία, την ανάπτυξη και τις σύγχρονες υποδομές θα συμβάλει στην ανάπτυξη νέων παραγωγικών διαδικασιών και στη δημιουργία θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας.

Με γνώμονα το επιχειρηματικό πνεύμα αυτής της στρατηγικής, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη, οι περιφέρειες, η βιομηχανία και όλοι οι άλλοι σχετικοί παράγοντες θα πρέπει να συνεργαστούν για τη δημιουργία πρωτοπόρων αγορών στον τομέα των καθαρών τεχνολογιών και τη διασφάλιση της πρωτοπορίας της βιομηχανίας μας σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι κανονιστικές πολιτικές, οι δημόσιες συμβάσεις, ο θεμιτός ανταγωνισμός και η πλήρης συμμετοχή των ΜμΕ θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Μια βιομηχανία που διαμορφώνει το ψηφιακό μέλλον της Ευρώπης

Οι ψηφιακές τεχνολογίες αλλάζουν το πρόσωπο της βιομηχανίας και τον τρόπο με τον οποίο ασκούνται οι επιχειρηματικές δραστηριότητες. Δημιουργούν νέα επιχειρηματικά μοντέλα, επιτρέπουν στον κλάδο να είναι παραγωγικότερος, προσφέρουν εργαζομένους με νέες δεξιότητες και στηρίζουν την απαλλαγή της οικονομίας μας από τις ανθρακούχες εκπομπές. Ο ψηφιακός τομέας θα συμβάλει επίσης στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, τόσο ως πηγή λύσεων με καθαρές τεχνολογίες όσο και με τη μείωση του δικού του αποτυπώματος άνθρακα.

Με τη Στρατηγική της για τη διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης, η Επιτροπή παρουσίασε το όραμά της για τον τρόπο με τον οποίο η Ευρώπη μπορεί να διατηρήσει την τεχνολογική και ψηφιακή της κυριαρχική θέση και να καταστεί παγκόσμια ψηφιακή ηγέτιδα δύναμη. Αναγνωρίζοντας ότι η δυνατότητα κλιμάκωσης είναι κεφαλαίωδους σημασίας σε μια ψηφιοποιημένη οικονομία, η ενίσχυση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς θα στηρίξει τη μετάβαση της Ευρώπης.

Η Ευρώπη πρέπει επίσης να επιταχύνει τις επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη της τεχνολογίας, σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, τα δίκτυα πέμπτης γενιάς (5G), η ανάλυση δεδομένων και μεταδεδομένων. Το 2018, περίπου μία μόνο στις δέκα εταιρείες της ΕΕ προέβη σε ανάλυση μαζικών δεδομένων, ενώ μία μόνο στις τέσσερις χρησιμοποίησε υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους.

Όπως αναφέρεται στην πρόσφατη Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα της Επιτροπής, η Ευρώπη χρειάζεται ένα πλαίσιο που θα επιτρέπει στις επιχειρήσεις να δημιουργούν, να συγκεντρώνουν και να χρησιμοποιούν δεδομένα για τη βελτίωση των προϊόντων και για να είναι ανταγωνιστικές σε διεθνές επίπεδο κατά τρόπο που να προασπίζει τις αξίες μας και να σέβεται τα δικαιώματα και την ιδιωτικότητα όλων.

Η ΕΕ πρέπει επίσης να ενισχύσει τη βιομηχανική της ικανότητα σε καίριας σημασίας ψηφιακές υποδομές. Η επιτυχής εξάπλωση του εξαιρετικά ασφαλούς και προηγμένου δικτύου 5G θα αποτελέσει σημαντικό καταλύτη για τις μελλοντικές ψηφιακές υπηρεσίες και θα αποτελέσει τον πυρήνα του βιομηχανικού κύματος δεδομένων. Η Ευρώπη πρέπει τώρα να επενδύσει εάν θέλει να πρωτοστατήσει στα δίκτυα έκτης γενιάς (6G).

Με γνώμονα το επιχειρηματικό πνεύμα αυτής της βιομηχανικής στρατηγικής, η Ευρώπη πρέπει να συνενώσει τις δυνάμεις της ώστε να επιτύχει συλλογικά όσα δεν μπορεί να επιτύχει κανείς μόνος του. Πρόσφατα σχετικά παραδείγματα κατέδειξαν το δυναμικό και την αξία αυτής της προσέγγισης. Η Ευρώπη διαθέτει αυτή τη στιγμή έναν από τους τρεις κορυφαίους ταχύτερους υπερυπολογιστές στον κόσμο και έχει αντιστρέψει την καθοδική της τάση στην μικροηλεκτρονική.

Η Ευρώπη διαθέτει ό,τι χρειάζεται για να πρωτοστατήσει σε αυτόν τον νέο τεχνολογικό αγώνα δρόμου. Πρέπει να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματά της, συμπεριλαμβανομένων της εύρωστης βιομηχανικής της βάσης, της υψηλής ποιότητας της έρευνάς της, των εξειδικευμένων εργαζομένων, ενός δραστήριου οικοσυστήματος νεοφυών επιχειρήσεων, των ώριμων υποδομών και της ηγετικής της θέσης στη χρήση βιομηχανικών δεδομένων.

2.2.3. Νέα ειδική στρατηγική για τις ΜμΕ

Οι ΜμΕ παρουσιάζουν μεγάλη πολυμορφία όσον αφορά τα επιχειρηματικά μοντέλα, το μέγεθος, την ηλικία και το προφίλ των επιχειρηματιών, και αξιοποιούν ευρύ φάσμα δεξιοτήτων γυναικών και ανδρών. Κυμαίνονται από ελεύθερα επαγγέλματα και πολύ μικρές επιχειρήσεις στον τομέα των υπηρεσιών μέχρι μεσαίες βιομηχανικές επιχειρήσεις, και από παραδοσιακές βιοτεχνίες μέχρι νεοφυείς επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας. Η παρούσα στρατηγική αναγνωρίζει τις διαφορετικές ανάγκες τους και βοηθά τις επιχειρήσεις όχι μόνο να αναπτυχθούν και να επεκταθούν, αλλά και να είναι ανταγωνιστικές, ανθεκτικές και βιώσιμες. Για τον λόγο αυτό, καθορίζει μια φιλόδοξη, ολοκληρωμένη και διατομεακή προσέγγιση, η οποία βασίζεται σε οριζόντια μέτρα προς όφελος όλων των ειδών των ΜμΕ, καθώς και σε δράσεις που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες ανάγκες.

Η στρατηγική προτείνει δράσεις που διαρθρώνονται γύρω από τους εξής τρεις πυλώνες:

- Ανάπτυξη ικανοτήτων και στήριξη για τη μετάβαση στη βιωσιμότητα και την ψηφιοποίηση

- Μείωση του κανονιστικού φόρτου και βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά
- Βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση

Το ζητούμενο είναι να απελευθερωθεί το δυναμικό των ευρωπαϊκών ΜμΕ κάθε είδους, ώστε να μπορέσουν να ηγηθούν της διττής μετάβασης. Η στρατηγική αποβλέπει στη σημαντική αύξηση του αριθμού των ΜμΕ που εφαρμόζουν βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές, καθώς και του αριθμού των ΜμΕ που χρησιμοποιούν ψηφιακές τεχνολογίες. Απώτερος στόχος είναι να καταστεί η Ευρώπη το πλέον ελκυστικό μέρος για τη δημιουργία μιας μικρής επιχείρησης και τη μετέπειτα ανάπτυξη και επέκτασή της στην ενιαία αγορά.

Η στρατηγική, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να έχει ως μοχλό της την υλοποίηση δράσεων σε επίπεδο ΕΕ και να στηρίζεται στην αταλάντευτη δέσμευση των κρατών μελών. Η ενεργός συμμετοχή της κοινότητας των ΜμΕ και των ίδιων των επιχειρήσεων θα είναι εξαιρετικά σημαντική. Ως εκ τούτου, η στρατηγική θα υποστηρίζεται από μια άρρηκτη εταιρική σχέση για την υλοποίηση των στόχων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και των τοπικών αρχών. Οι επιχειρηματίες θα πρέπει επίσης να αξιοποιήσουν την ευκαιρία των επενδυτικών προγραμμάτων της ΕΕ, ώστε να κάνουν την επιχείρησή τους περισσότερο ψηφιακή και βιώσιμη και να αναπτυχθούν στην ενιαία αγορά και πέραν αυτής.

Η στρατηγική βασίζεται στα πολύ ισχυρά θεμέλια του υφιστάμενου πλαισίου της ενωσιακής πολιτικής για τις ΜμΕ και των προγραμμάτων στήριξης, και ιδίως στην πρωτοβουλία «Small Business Act» του 2008, την πρωτοβουλία του 2016 για τις νεοφυείς και τις αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις, το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (COSME), καθώς και τις δράσεις στήριξης των ΜμΕ που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «HORIZON 2020» και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων. Η στρατηγική θα έχει καθοριστική σημασία για την εφαρμογή, μεταξύ άλλων, της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία, της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δεδομένα και του ευρωπαϊκού κοινωνικού πυλώνα.

Η στρατηγική αποτελεί μέρος της δέσμης μέτρων για τη βιομηχανία, η οποία περιλαμβάνει την ανακοίνωση και τη συνοδευτική της έκθεση για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των φραγμών στην ενιαία αγορά («ανακοίνωση για τους φραγμούς στην ενιαία αγορά»), το μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς («σχέδιο δράσης για την επιβολή της νομοθεσίας») και τη νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη («βιομηχανική στρατηγική»). Βασίζεται σε πολλές διαπιστώσεις της ανακοίνωσης για τους φραγμούς στην ενιαία αγορά όσον αφορά τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι ΜμΕ που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε διασυνοριακό επίπεδο. Η ορθή μεταφορά, εφαρμογή και επιβολή της ενωσιακής νομοθεσίας είναι εξαιρετικά σημαντικά στοιχεία για την ευχερέστερη ανάπτυξη των ΜμΕ εντός της ενιαίας αγοράς. Το σχέδιο δράσης για την επιβολή της νομοθεσίας προβλέπει διάφορες πρωτοβουλίες για τη ρύθμιση αυτών των ζητημάτων. Η βιομηχανική στρατηγική τονίζει τον ρόλο των ΜμΕ για μια ανταγωνιστική και καινοτόμο ευρωπαϊκή βιομηχανία.

2.3. Η στρατηγική για τη Βιομηχανία (Βιομηχανία 2030)

2.3.1. Το Όραμα της ΓΓΒ για τη βιομηχανία

Το όραμα της ΓΓΒ εστιάζει σε **μια βιομηχανία που μετασχηματίζει το παραγωγικό μοντέλο της χώρας, επενδύει στην καινοτομία, τις συνεργασίες και τις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, προσελκύει επενδύσεις και συμμετέχει δυναμικά σε διεθνείς αλυσίδες αξίας με προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας**. Η Εθνική Στρατηγική Κατεύθυνση για τη Βιομηχανία στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου και με ορόσημο το έτος 2030, προσδιορίζεται από τις ταχύτερες αλλαγές στο διεθνές παραγωγικό και τεχνολογικό περιβάλλον, τη διασύνδεση τεχνολογιών και διαδικασιών, την εξατομίκευση και την υψηλή ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών, τη βελτιωμένη και βιωματική εμπειρία των χρηστών (τελικών καταναλωτών και ενδιάμεσων μεταποιητών), τη μεγαλύτερη ταχύτητα παραγωγής, τη λειτουργική ευελιξία και απόδοση των επιχειρήσεων και την άμεση διάθεση της πληροφορίας σε όλα τα σημεία της παραγωγής και της εφοδιαστικής αλυσίδας, καθώς και την αναβάθμιση των δικτύων διανομής σε «έξυπνες αλυσίδες αξίας».

Με άλλα λόγια, η ελληνική βιομηχανία θα πρέπει όχι απλά να προσαρμοσθεί σε ένα νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, αλλά να επιδιώξει τη **δημιουργία αξίας** σε όλα τα πεδία του επιχειρείν, να δημιουργήσει επιχειρηματικές υποδομές και ένα φιλικό και ευέλικτο επιχειρηματικό περιβάλλον, να διασφαλίσει την πρόσβαση των ΜμΕ σε χρηματοδοτήσεις, να αξιοποιήσει τη διάδραση ανθρώπων και μηχανών, αλλά

και των μηχανών μεταξύ τους, και να στηρίξει και να προσελκύσει επενδύσεις για τον παραγωγικό, ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων.

Παρόλο που ο όρος «βιομηχανία» στην Ελλάδα περιορίζεται στην μεταποίηση, οι κύριες στρατηγικές επιλογές επεκτείνονται στην επιχειρηματικότητα, στις επενδύσεις, στην λειτουργία της αγοράς και στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στη βιομηχανία και στα τεχνικά επαγγέλματα. Ο στόχος της ανάπτυξης της βιομηχανίας δεν πρέπει να εξαντλείται στην αύξηση της ΑΠΑ της μεταποίησης που από το 9,1% σήμερα θα πρέπει να ανέλθει στα επίπεδα του 12% στα επόμενα 5 χρόνια, αλλά θα πρέπει να αποσκοπεί επίσης, μεταξύ άλλων, στην αύξηση των εξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων (από 9,2% σήμερα στο 15% την επόμενη πενταετία), την αύξηση των εργαζομένων στην μεταποίηση (από 8,6% του συνόλου των εργαζομένων σήμερα στο 12% στα επόμενα 5 χρόνια) και στη βελτίωση της θέσης της χώρας στο δείκτη καινοτομίας (από τη θέση 41 -μόνο η Κροατία βρίσκεται κάτω από την Ελλάδα μεταξύ των χωρών της ΕΕ- στη θέση 37 στα επόμενα 5 χρόνια).

2.3.2. Στρατηγικοί Άξονες για τη υλοποίηση του οράματος

1. Ψηφιακή, πράσινη και τεχνολογική αναβάθμιση της βιομηχανίας (“Industry 4.0”)

Δραστική μεταμόρφωση της παραγωγής μέσω ψηφιακής αναβάθμισης, αυτοματοποίησης διαδικασιών και μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Επιμέρους Στόχοι:

- Δραστική μεταμόρφωση της παραγωγής μέσω ψηφιακής αναβάθμισης
- Αυτοματοποίηση διαδικασιών και αναδιαμόρφωση των λειτουργικών μοντέλων της βιομηχανίας
- Διασφάλιση βιομηχανικής συμβίωσης και ανάπτυξης της κυκλικής οικονομίας
- Ενεργειακή αναβάθμιση και μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος
- Νέα επαγγέλματα και ειδικότητες/ Εργατικό δυναμικό υψηλής κατάρτισης και δεξιοτήτων

2. Εμβληματικές βιομηχανικές επενδύσεις “Game changers”

Προσέλκυση εμβληματικών επενδύσεων μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων με χαρακτηριστικά “Game changer”.

Επιμέρους Στόχοι:

- Προσέλκυση εμβληματικών βιομηχανικών επενδύσεων που θα ενισχύσουν την ραχοκοκαλιά της βιομηχανίας στην Ελλάδα
- Προσέλκυση επιχειρησιακών και ερευνητικών κέντρων πολυεθνικών εταιριών
- Ανάπτυξη / ενίσχυση δραστηριοτήτων που συμμετέχουν δυναμικά στις διεθνείς αλυσίδες αξίας

3. Παραγωγικές εστίες με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα “Εστίες ανταγωνιστικότητας”

Ενίσχυση δυναμικών Παραγωγικών Εστιών (niche markets) με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Επιμέρους Στόχοι:

- Νέες δυναμικές παραγωγικές εστίες (niche markets) με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και εγχώρια υψηλή προστιθέμενη αξία
- Προϊοντική διαφοροποίηση σε προϊόντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας
- Ισχυρή συμμετοχή της ελληνικής βιομηχανίας στις διεθνείς αλυσίδες αξίας
- Νέοι όροι συνεργασίας βιομηχανίας, έρευνας και κατάρτισης

4. Τομεακά και Περιφερειακά αναπτυξιακά σχέδια βιομηχανικής μετάβασης “Βιομηχανική Μετάβαση”

Στήριξη της βιομηχανικής μετάβασης Τομέων και Περιφερειών μέσω συνεργατικών πρωτοβουλιών με καινοτόμα χαρακτηριστικά.

Επιμέρους Στόχοι:

- Περιφερειακή ανάπτυξη και τομεακές αλυσίδες αξίας με ισχυρό καινοτομικό αποτύπωμα
- Προσέλκυση επενδύσεων ερευνητικών και επιχειρησιακών κέντρων πολυεθνικών εταιρειών
- Αύξηση βιομηχανικής δραστηριότητας στα επιχειρηματικά πάρκα και διευκόλυνση της μετεγκατάστασης σε αυτά

5. Οριζόντιες πολιτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις

Ενέργεια: Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των επιχειρήσεων, Μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας, Ενίσχυση των ενεργειακών υποδομών, Ενεργειακή μετάβαση και ένταξη των ΑΠΕ στους μηχανισμούς της αγοράς, Έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία για τον ενεργειακό μετασχηματισμό

Διεθνοποίηση των ελληνικών βιομηχανικών και προϊόντων: Ανάπτυξη εξαγωγικής ικανότητας και συμμετοχή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας, Ανάπτυξη εξειδικευμένων μηχανισμών επέκτασης σε νέες αγορές, Στρατηγικές συμμαχίες με διεθνείς, αλλά και εγχώριες εταιρείες, Συνεργατικά ερευνητικά projects με διεθνείς αλυσίδες αξίας, Συμμετοχή σε διεθνείς και ευρωπαϊκούς Συνεργατικούς Σχηματισμούς και πλατφόρμες Καινοτομίας

Ανθρώπινο Δυναμικό: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, ειδικά στις νέες τεχνολογίες: Ανάπτυξη πυλώνα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, προγράμματα μαθητείας και πρακτικής άσκησης στη Βιομηχανία, Χαρτογράφηση των αναγκών και κατάρτιση στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης δεξιοτήτων στη Ελληνική Βιομηχανία, Δράσεις στήριξης της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στη βιομηχανία, Μείωση μη μισθολογικού κόστους για την πρόσληψη ερευνητών

3. Διδάγματα από την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020 για την Βιομηχανία και την Επιχειρηματικότητα

3.1.1. Προκλήσεις, ανάγκες και αδυναμίες

Ορισμένα διαχρονικά χαρακτηριστικά που διακρίνουν την εγχώρια μεταποιητική βιομηχανία συνοψίζονται στα εξής: (i) η πλειονότητα των μεταποιητικών επιχειρήσεων (περίπου 95%) αποτελείται από επιχειρήσεις πολύ μικρού μεγέθους (απασχολούν 1 έως 9 άτομα), (ii) διαπιστώνεται ισχυρή επικέντρωση σε δραστηριότητες χαμηλής και χαμηλής/μέσης τεχνολογικής εξειδίκευσης² (iii) καταγράφονται χαμηλές δαπάνες των επιχειρήσεων για ανάπτυξη καινοτομίας παρά τη βελτίωση των τελευταίων ετών (σημαντική υστέρηση έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου), (iv) παρατηρείται υποχώρηση όσον αφορά στο συνολικό μερίδιο της μεταποίησης στο σχηματισμό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) και στην απασχόληση, (v) η εγχώρια μεταποιητική βάση διακρίνεται από ετεροβαρή κατανομή προϊόντος ανάμεσα σε παραγωγικούς κλάδους (ΚΕΠΕ, 2018), (vi) ο βαθμός ενσωμάτωσης υψηλής τεχνολογίας και διεργασιών παραγωγής industry4.0 είναι ισχνός, (vii) όπως και στην Ευρώπη εντοπίζονται μεγάλα κενά ως προς τις απαιτούμενες τεχνικές και τεχνολογικές δεξιότητες, και (viii) εντοπίζονται μεγάλα κενά στις εγχώριες αλυσίδες αξίας και στις B-to- B συνεργασίες.

Η εγχώρια βιομηχανική μεταποίηση εξακολουθεί, εντούτοις, να διατηρεί κρίσιμες και σημαντικότερες πολλαπλασιαστικές άμεσες και έμμεσες επιδράσεις στο σύνολο της οικονομίας και στην προστιθέμενη αξία παραγωγής³, συμπεριλαμβανόμενων και των νέων επιχειρηματικών και παραγωγικών εννοιών όπως η κυκλική οικονομία και η Γαλάζια Οικονομία. Ειδικότερα, η εγχώρια μεταποίηση αποτελεί βασικό κορμό της ελληνικής οικονομίας, με κλάδους και επιχειρήσεις που έχουν κατορθώσει να κατατάσσονται ανάμεσα στους ισχυρότερους, ακόμη και κατά την περίοδο της ύφεσης. Συγκεκριμένα, περίπου το 1/3 του ΑΕΠ και των θέσεων απασχόλησης αποδίδεται στη μεταποίηση (IOBE, 2017). Ταυτόχρονα, η ελληνική βιομηχανία χρηματοδοτεί ένα πολύ υψηλό ποσοστό (περίπου 36%) των δαπανών Έρευνας και Ανάπτυξης της χώρας και συμμετέχει με ανοδική τάση στις συνολικές εξαγωγές της χώρας. Οι επενδύσεις στη μεταποίηση ανά απασχολούμενο διατηρούνται σταθερές τα τελευταία

² Το ποσοστό των ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων μέσης υψηλής και υψηλής τεχνολογικής εξειδίκευσης ανέρχεται περίπου στο 6,6% (ΚΕΠΕ, 2018).

³ Εκτιμάται ότι η άμεση προστιθέμενη αξία της μεταποίησης είναι περίπου €15,7 δισ. ετησίως. Αντίστοιχα, η συνολική επίδραση του μεταποιητικού τομέα στην προστιθέμενη αξία που παράγεται στην Ελλάδα προσεγγίζει τα €49 δισ. (τιμές 2014). (IOBE, 2017).

χρόνια και είναι περίπου τετραπλάσιες σε σχέση με το σύνολο της οικονομίας και γενικότερα η ελληνική μεταποίηση έχει ισχυρά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην οικονομία αφού, σύμφωνα με το IOBE σχεδόν το 1/3 του ΑΕΠ και της απασχόλησης οφείλεται στην άμεση, έμμεση ή προκαλούμενη επίδραση της μεταποίησης.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ωστόσο, η εγχώρια μεταποίηση κατέχει μια από τις τελευταίες θέσεις στο δείκτη της συμβολής της μεταποίησης στο ΑΕΠ (9,4% το 2017). Παρά τη σημαντική αύξηση των εξαγωγών αγαθών τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα παραμένει ακόμα στις χαμηλότερες θέσεις των χωρών της ΕΕ, αναφορικά με τις εξαγωγές ως προς το ΑΕΠ. Σημειώνεται ότι η εξαγωγική δραστηριότητα τονώθηκε τα τελευταία έτη, εν μέρει λόγω της συρρίκνωσης της εγχώριας ζήτησης. Οι εξαγωγές, το έτος 2018 καταγράφονται στα 33,3 δις ευρώ (έναντι 17,01 δις το 2008). Συγχρόνως, παρατηρείται αυξανόμενη συμμετοχή των προϊόντων μεταποίησης (90,4% των εξαγωγών αγαθών, το έτος 2018), με διαχρονικά μεγαλύτερα ποσοστά σε προϊόντα χαμηλής και μέσης τεχνολογίας.

Υπό τον ορίζοντα που διαγράφουν τα παραπάνω, η νέα Προγραμματική Περίοδος 2021-2027 απαιτεί την υιοθέτηση ενός νέου και ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδίου για τη Βιομηχανία, ενώ καλείται εγκαίρως να αντιμετωπίσει και να διαχειριστεί διαχρονικές και δομικές αδυναμίες σε παραγωγικό, συστημικό και προγραμματικό επίπεδο.

Σε επίπεδο δομικών παραγωγικών υστερήσεων, διακρίνονται **τρία σημαντικά** ζητήματα, τα οποία αφορούν τόσο στον παραγωγικό προσανατολισμό και στο επίπεδο συστημικής οργάνωσης της μεταποιητικής δραστηριότητας, όσο και στο προγραμματικό επίπεδο.

Ως προς τον **παραγωγικό προσανατολισμό**, η ανισοβαρής κατανομή του παραγόμενου προϊόντος ανάμεσα στους παραγωγικούς κλάδους⁴, αναδεικνύει και συνδέεται άμεσα με ένα ζήτημα «εύρους» και εξειδίκευσης παραγόμενων βιομηχανικών προϊόντων. Ταυτόχρονα, η κλαδική συγκέντρωση σε συνδυασμό με τα χαμηλά μερίδια υψηλής και μέσης υψηλής τεχνολογικής εξειδίκευσης, τη διαχρονική σχετική υστέρηση καινοτομικών ικανοτήτων, τη συγκριτικά χαμηλή αναλογία σχηματισμού ακαθάριστου κεφαλαίου ανά απασχολούμενο, την υστέρηση στις ιδιωτικές δαπάνες ΕΤΑΚ (συγκριτικά με τον ευρωπαϊκό μ.ο.) αναδεικνύουν προκλήσεις στο πλαίσιο την εκπόνηση μιας νέας αποφασιστικής, διαρθρωτικής πολιτικής για τη μεταποίηση.

Η ανάπτυξη ενδο-κλαδικών και δια-κλαδικών παραγωγικών διασυνδέσεων, με σκοπό την επίτευξη οικονομικών κλίμακας/συγκέντρωσης και εστίασης σε πεδία με ισχυρή ανταγωνιστική επίδοση συνιστούν συστημική προϋπόθεση επίτευξης υψηλότερων ρυθμών βιομηχανικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης. Στις νέες παραγωγικές συνθήκες, η διασύνδεση αυτή μπορεί να είναι τεχνολογικά προσδιοριζόμενη.

Σε **συστημικό επίπεδο** διαπιστώνεται αδυναμία που αφορά στο χαμηλό επίπεδο οργάνωσης της εγχώριας βιομηχανικής κοινότητας, ιδιαίτερα στο ευρύ πεδίο των ΜμΕ. Η εμπειρία ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων βιομηχανικών οικονομιών συνδέεται με πρότερες και εξειδικευμένες βιομηχανικές στρατηγικές κλαδικής στόχευσης, σταδιακά αναβαθμιζόμενης συμμετοχής σε διεθνή παραγωγικά δίκτυα καθώς και ταυτόχρονης δημιουργίας ενδογενών ικανοτήτων αύξησης της εγχώρια παραγόμενης προστιθέμενης αξίας (knowledge localisation - spillovers).

Σε **προγραμματικό επίπεδο** κατ' αρχάς, έχουν καταγραφεί σημαντικές αστοχίες που χαρακτηρίζουν πρωτοβουλίες με περιορισμένο αντίκτυπο, τόσο σε επίπεδο άμεσων αποδεκτών όσο και σε επίπεδο ευρύτερων πολλαπλασιαστικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων. Για παράδειγμα, ο κατακερματισμός δράσεων ΕΣΠΑ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο σε επικαλυπτόμενα πεδία, οδηγεί σε προβληματική χρήση πολύτιμων δημόσιων πόρων ενώ παράλληλα η θεματική αποσπασματικότητα των προκηρύξεων διασπά το ενιαίο της λειτουργίας, οργάνωσης και ανάπτυξης μιας επιχείρησης και απομακρύνει τα υποκείμενα της ανάπτυξης από τον σχεδιασμό και υλοποίηση ολοκληρωμένων σχεδίων με μετρήσιμα αποτελέσματα.

Αντιστοίχως, διαπιστώνεται μια ετεροβαρής συγκέντρωση μεταξύ κατηγοριών δράσεων και θεματικών πεδίων που είτε δεν συνάδει με τις πραγματικές εξειδικευμένες ανάγκες των επιχειρήσεων και των περιφερειών, είτε αγνοεί άλλες σημαντικές προτεραιότητες (π.χ. μεγάλος αριθμός προγραμμάτων κατάρτισης γενικού χαρακτήρα με περιορισμένη ζήτηση και αντίκτυπο).

---

⁴ Υπολογίζεται ότι ένα ποσοστό άνω του 60% της παραγωγής συγκεντρώνεται στους εκάστοτε έξι μεγαλύτερους κλάδους (ΚΕΠΕ, 2018).

3.1.2. Δράσεις της ΓΓΒ στην τρέχουσα περίοδο

Ο ρόλος της ΓΓΒ αφορά την υποστήριξη των μεταποιητικών δραστηριοτήτων και επεκτείνεται στην ανάπτυξη και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της χώρας, στη δημιουργία επιχειρηματικών υποδομών, στη δημιουργία ενός απλού και φιλικού κανονιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και στην στήριξη των ΜμΕ, στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος και στην γενικότερη εποπτεία της αγοράς.

Έχοντας ήδη στην πράξη έναν ευρύτερο ρόλο στην στήριξη της επιχειρηματικότητας, η ΓΓΒ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 δραστηριοποιήθηκε στην ανάπτυξη του Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις ΜμΕ, την ανάπτυξη των λειτουργιών Εποπτείας της Αγοράς, στην ανάπτυξη του ΟΠΣ Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (ΟΠΣ ΑΔΕ), στην καταγραφή και κωδικοποίηση των άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων κ.λπ.

Επιπρόσθετα, ετοίμασε και πρότεινε μία σειρά Οδηγών άμεσων ενισχύσεων προς τις ΜμΕ στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 με στόχους τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ με έμφαση στην μεταποίηση και την καινοτομία, καθώς και την μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της περιβαλλοντικής βιομηχανίας, όπως ενδεικτικά:

- Ενίσχυση Αλυσίδων Αξίας - Συνεργατικοί Σχηματισμοί
- Αξιοποίηση Επιχειρηματικής Εμπειρίας – Επιχειρηματική Επανεκκίνηση
- Εξωστρέφεια – Διεθνοποίηση των ΜμΕ
- Σύγχρονη (Ευέλικτη) μεταποίηση
- Επιδότηση επιτοκίου στο πλαίσιο του COVID

Στο πλαίσιο της νέας Προγραμματικής Περιόδου, η ΓΓΒ πρέπει να αποκτήσει έναν περισσότερο εξωστρεφή και προωθητικό ρόλο, ώστε να ανταποκριθεί στις προκλήσεις και τις απαιτήσεις των στόχων, των πολιτικών και των συνεργιών των ευρωπαϊκών στρατηγικών που αφορούν τη βιομηχανία με ορόσημο το 2030.

4. Κύρια Στόχευση και Στρατηγικές Προτεραιότητες της ΓΓΒ στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027

Ο στρατηγικός σχεδιασμός της ΓΓΒ στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2021 - 2027 εξειδικεύεται σε 10 στρατηγικές κατευθύνσεις που ενσωματώνουν τις βασικές στρατηγικές επιλογές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον μετασχηματισμό της οικονομίας στη λογική της Έξυπνης Εξειδίκευσης και παράλληλα ευθυγραμμίζονται με τους πέντε (5) επιμέρους Στρατηγικούς Άξονες της ΓΓΒ.

Το παρόν περίγραμμα σχεδιασμού συγκροτείται στη βάση των **10 Στρατηγικών Κατευθύνσεων** διαμορφώνοντας ένα ευρύτερο πλέγμα παρεμβάσεων.

Οι Στρατηγικές Κατευθύνσεις της ΓΓΒ είναι οι ακόλουθες:

1. Ανάπτυξη Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας

Στόχος της Στρατηγικής Κατεύθυνσης είναι η δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και η παραγωγή Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας μέσω ενίσχυσης δράσεων σε παραγωγικές εστίες με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στους Τομείς Προτεραιότητας που θα προσδιοριστούν στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Ο εντοπισμός και η υποβοήθηση εστιών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και η ανάπτυξή τους σε Βιομηχανικά Οικοσυστήματα, κατά μήκος των τομεακών αλυσίδων αξίας (π.χ. προμηθευτές, ενδιάμεσα προϊόντα), μπορούν να οδηγήσουν σταδιακά σε μια ευρύτερη μετατόπιση του παραγωγικού συστήματος ενισχύοντας το «ειδικό βάρος» νέων δυναμικών αγορών που εδράζονται σε δραστηριότητες υψηλής παραγωγικής και τεχνολογικής εξειδίκευσης/επίδοσης στο πλαίσιο των Τομέων Προτεραιότητας.

Η αντιμετώπιση διαχρονικών συστημικών υστερήσεων μέσω της ανάπτυξης Βιομηχανιών Οικοσυστημάτων με ουσιαστικές και συνεκτικές λειτουργίες, καθώς και πραγματικό παραγωγικό περιεχόμενο, η δραστική αντιμετώπιση της ελλιπούς και ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ των υφιστάμενων εστιών υψηλής τεχνολογικής επίδοσης (ΑΕΙ/ερευνητικά κέντρα/εργαστήρια) και τον

παραγωγικό τομέα – η οποία συνυπάρχει με την αξιοσημείωτη δραστηριότητα αρκετών ερευνητικών κέντρων/εργαστηρίων στη διεθνή αγορά - αποτελεί πρώτιστο στόχο.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες ομάδες δράσεων:

- Δράσεις Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογίας, Καινοτομίας
- Δράσεις συνεργατικών σχημάτων και διασύνδεσης βιομηχανικών δραστηριοτήτων με ερευνητικούς μηχανισμούς
- Σχέδια Ανάπτυξης Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων στους Τομείς Έξυπνης Εξειδίκευσης

2. Βιομηχανική Μετάβαση

Στόχος της Στρατηγικής Κατεύθυνσης είναι η αντιμετώπιση κρίσιμων παραγωγικών/αναπτυξιακών προκλήσεων μέσω εφαρμογής παρεμβάσεων σε επίπεδο που ξεπερνά αυτό των μεμονωμένων επιχειρήσεων και αφορά περιοχές ή κλάδους της οικονομίας με χαρακτηριστικά φθίνουσας ανάπτυξης (lagging) ή σημαντικής και επείγουσας αλλαγής επιχειρηματικών παραμέτρων, ή σημαντικών αλλαγών σε επίπεδο οργάνωσης της αγοράς.

Χαρακτηριστικό των παρεμβάσεων που θα οδηγήσουν στη Βιομηχανική Μετάβαση είναι η εστίαση σε Έρευνα, Καινοτομία, Μετασχηματισμό, ενώ παράλληλα προϋποθέτουν ευρύτερες Αναπτυξιακές και Επενδυτικές Παρεμβάσεις (π.χ. κίνητρα, προσέλκυση διεθνών επενδυτών, κλπ), Συμπληρωματικές Υποδομές (πχ ενεργειακές, δικτυακές, ψηφιακές, μεταφορικές, τεχνολογικές) και Θεσμικές Παρεμβάσεις (π.χ. χωροταξικός σχεδιασμός, φορολογική πολιτική, πολιτική κοινωνικής ασφάλισης) και ως εκ τούτου αποτελούν «ειδικά προγράμματα» με εξειδικευμένες δομές διακυβέρνησης.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες ομάδες δράσεων:

- Ανάπτυξη εμβληματικών έργων βιομηχανικής ανάπτυξης με τη συμμετοχή μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων και επικέντρωση στην εισαγωγή σύγχρονων τεχνολογιών προηγμένης μεταποίησης
- Εστιασμένες παρεμβάσεις Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό και Περιφερειακό επίπεδο

3. Ενίσχυση του Μετασχηματισμού της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων

Ο μετασχηματισμός της μεταποιητικής βιομηχανίας εμπεριέχει τόσο τον παραγωγικό μετασχηματισμό ως κεντρικό στοιχείο, αλλά παράλληλα προϋποθέτει την ανάπτυξη ευρύτερων συστημάτων υποβοήθησης της βιομηχανικής μετάβασης σε επίπεδο ενσωμάτωσης τεχνολογίας (π.χ. ψηφιακή και πράσινη μετάβαση), διαμόρφωσης παραγωγικών δικτύων (π.χ. συνεργασίες ισχυρών βιομηχανικών επιχειρήσεων με δίκτυα ΜμΕ), οργανωμένης εξωστρέφειας και εξειδικευμένης διασύνδεσης σε διεθνείς αλυσίδες αξίας, ανάπτυξης των τεχνικών και τεχνολογικών δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Η βελτίωση των όρων λειτουργίας, οργάνωσης, παραγωγικότητας και οικονομικών κλίμακος αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα όχι μόνο της βιομηχανίας αλλά και γενικότερα των επιχειρήσεων.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθείται η ακόλουθη ομάδα δράσεων:

- Παραγωγικός Εκσυγχρονισμός και Ανάπτυξη της Καινοτομίας στη Βιομηχανία και τις Επιχειρήσεις

4. Προώθηση της Βιομηχανίας 4.0

Μέσα από την αξιοποίηση τεχνολογιών (πολλές φορές συνδυαστικά), η Βιομηχανία 4.0 αναμένεται να προκαλέσει μια ουσιαστική αλλαγή στο σημερινό βιομηχανικό περιβάλλον. Εστιάζει σε ψηφιακές τεχνολογίες (IOT, 3D printing, advanced robotics), νέα υλικά όπως βιοϋλικά και νανοϋλικά, νέες παραγωγικές διαδικασίες (data-driven παραγωγή, cybersecurity, AI), συνθετική βιολογία κ.λ.π.

Η υλοποίηση της στρατηγικής για την Βιομηχανία 4.0 της χώρας προϋποθέτει τον «εφοδιασμό» του ανθρώπινου δυναμικού με τις απαραίτητες ψηφιακές γνώσεις και δεξιότητες, έτσι ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις του σύγχρονου βιομηχανικού περιβάλλοντος, καθώς και την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού της βιομηχανίας, μέσω προσέλκυσης έμπειρων στελεχών και επαγγελματιών και από το εξωτερικό.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες ομάδες δράσεων:

- Αναβάθμιση Ανθρώπινου Δυναμικού για την Βιομηχανία 4.0
- Δραστική μεταμόρφωση της Βιομηχανίας μέσω ψηφιακής αναβάθμισης

5. Προώθηση της Διεθνοποίησης του Παραγωγικού Συστήματος

Η βασική στόχευση των προτεινόμενων παρεμβάσεων αφορά στην ενίσχυση της διεθνοποίησης της ελληνικής οικονομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης και οικονομικού μετασχηματισμού. Οι κατευθύνσεις αφορούν αφενός στην ενίσχυση της εξαγωγικής ικανότητας της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου στην διαμόρφωση ενός πλαισίου υποβοήθησης της σύνδεσης εγχώριων επιχειρήσεων με ευρύτερες αλυσίδες αξίας σε ενδιάμεσα και τελικά στάδια παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών (outsourcing/ insourcing), ανάπτυξης στρατηγικών συνεργασιών, εκπόνησης κοινών βιομηχανικών έργων σε στάδιο παραγωγικής εφαρμογής (industrial deployment), συν-ανάπτυξης προϊόντων, προσέλκυσης εμβληματικών άμεσων ξένων επενδύσεων κ.α.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες κατηγορίες παρέμβασης:

- Δράσεις υποστήριξης των επιχειρήσεων για την ενίσχυση της συμμετοχής τους στις διεθνείς αλυσίδες αξίας
- Δράσεις υποστήριξης της εξαγωγικής ικανότητας της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων
- Ανάπτυξη Δράσεων για την Προσέλκυση Επενδύσεων

6. Ανάπτυξη και Προσέλκυση Ανθρώπινου Δυναμικού στο πλαίσιο του οικονομικού μετασχηματισμού & Προώθηση της Κοινωνικής Καινοτομίας

Το θέμα των ανθρώπινων δεξιοτήτων και εν γένει των ανθρώπινων πόρων αναγνωρίζεται ως βασικό στοιχείο / προτεραιότητα στήριξης της Ευρωπαϊκής Βιομηχανικής Πολιτικής, του Ψηφιακού Μετασχηματισμού, της Πράσινης οικονομίας της ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών στην παραγωγή αλλά και κάθε άλλου στοιχείου που συνθέτει την έννοια του νέου παραγωγικό πρότυπου.

Η αναγνώριση της ταχύτατης μετατόπισης των εργασιακών αναγκών προς εργασία υψηλής (τεχνικής / τεχνολογικής) εξειδίκευσης με ταυτόχρονη αυξημένη απαίτηση ικανοτήτων σε θέματα γνώσεων, αναλυτικής σκέψης και επιλύσεως προβλημάτων οριοθετεί το πλαίσιο των νέων κατευθύνσεων.

Από τις καταγραφές των ελληνικών βιομηχανικών επιχειρήσεων, σημειώνεται πως υπάρχει σοβαρή έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε δεξιότητες που αφορούν τις νέες τεχνολογίες. Η ανάπτυξη μιας συνδυαστικής δέσμης δράσεων αναβάθμισης δεξιοτήτων αναμένεται να συμβάλει στην προώθηση της έξυπνης εξειδίκευσης και της βιομηχανικής μετάβασης με αναφορά στις εξειδικευμένες ανάγκες των περιφερειακών και τομεακών/κλαδικών αναγκών, σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις της ολοκληρωμένης ατζέντας οικονομικού μετασχηματισμού και τις επιμέρους εξειδικεύσεις.

Στο πλαίσιο αυτό επανεξετάζεται το σύνολο του οικοσυστήματος της τεχνικής / τεχνολογικής εκπαίδευσης και του θεσμικού πλαισίου που την διέπει καθώς τίθενται θέματα πιστοποιημένης και διαπιστευμένης (άρα ανταγωνιστικής και υψηλής προστιθέμενης αξίας) σύγχρονης εκπαίδευσης νέων, επανεκπαίδευσης παλαιότερων, συνεχιζόμενης εκπαίδευσης εργαζομένων και στελεχών επιχειρήσεων στις νέες τεχνολογικές και επιχειρηματικές απαιτήσεις. Ταυτόχρονα τίθενται θέματα επανακαθορισμού εκπαιδευτικών διαδικασιών και περιεχομένου, πιστοποίησης και διαπίστευσης, εκπαίδευσης των εκπαιδευτών, υποδομών και θεσμικού πλαισίου.

Παράλληλα προωθείται η ανάπτυξη της Κοινωνικής Καινοτομίας ως στρατηγική που συνδέεται με την κοινωνική επιχειρηματικότητα, την κοινωνική οικονομία, την νεοφυή επιχειρηματικότητα και την μικρο-επιχειρηματικότητα, έννοιες που είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με επιμέρους μορφές απασχόλησης οι οποίες μπορούν να καλύψουν εστιασμένες ανάγκες ή κενά σε ευρύτερες αλυσίδες αξίας.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες ομάδες δράσεων:

- Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού για την βιομηχανική μετάβαση και την έξυπνη εξειδίκευση
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της σχέσης της αγοράς εργασίας με το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας
- Προώθηση της Κοινωνικής Καινοτομίας και της μικρο-επιχειρηματικότητας

7. Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων

Η διακυβέρνηση των πολιτικών στήριξης της βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων της χώρας καλείται να αντιμετωπίσει μία σοβαρή δομική έλλειψη που είναι η ασθενής ανάπτυξη μηχανισμών παραγωγής δράσεων και υπηρεσιών που θα στηρίξουν τη στρατηγική οικονομικού μετασχηματισμού.

Παράλληλα, η υφιστάμενη κατάσταση μέτρων και μηχανισμών στήριξης της καινοτομίας καταδεικνύει μια έντονη αποσπασματικότητα. Είναι γεγονός ότι οι ΜμΕ στερούνται, κατά κανόνα, της οικονομικής δυνατότητας και των απαραίτητων δεξιοτήτων προκειμένου να επενδύσουν στην τεχνολογία και την καινοτομία. Με δεδομένο ότι η Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση στη νέα προγραμματική περίοδο αποτελεί προϋπόθεση για την υλοποίηση μιας ευρείας ομάδας δράσεων που αφορούν τη Βιομηχανία, απαιτείται αυτή να υποστηριχθεί από ένα αποτελεσματικό πλέγμα Δομών και Μηχανισμών Στήριξης της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων.

Η προώθηση μιας τέτοιας ομάδας δράσεων αποβλέπει στην εξασφάλιση των απαραίτητων εξειδικευμένων υπηρεσιών και υποδομών προς τις επιχειρήσεις. Για αυτόν το σκοπό, κρίνεται απαραίτητη η οργάνωση των υφιστάμενων δομών και η ανάπτυξη νέων στη βάση τομεακών αναγκών και προτεραιοτήτων, με επαρκή γεωγραφική κάλυψη έτσι ώστε να προσφέρει τις υπηρεσίες τις οποίες έχουν ανάγκη οι Βιομηχανίες και οι Ελληνικές Επιχειρήσεις γενικότερα.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες ομάδες δράσεων:

- Δομές Στήριξης της Βιομηχανίας και της Επιχειρηματικότητας
- Ενίσχυση των Υποδομών Ποιότητας και Διανοητικής / Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας
- Ενίσχυση των Υποδομών Εγκατάστασης της Βιομηχανίας

8. Αναβάθμιση Ψηφιακού Περιβάλλοντος της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων

Υπό το πρίσμα μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής από το κράτος με αντικείμενο την ψηφιοποίηση των υπηρεσιών του δημοσίου, τη βελτίωση των υποδομών συνδεσιμότητας, τη δημιουργία κόμβων ψηφιακής καινοτομίας, αλλά και τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου, ο ψηφιακός εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων προϋποθέτει επενδύσεις φυσικού κεφαλαίου. Στην κατεύθυνση της ψηφιακής μετάβασης της βιομηχανίας, θα πρέπει να σχεδιαστούν δράσεις που αφορούν την ενίσχυση των πλαισίων της κυβερνοασφάλειας, των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, της χρήσης ανοικτών δεδομένων, του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας και γενικότερα τη δημιουργία ευνοϊκού κανονιστικού και ρυθμιστικού πλαισίου.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες ομάδες δράσεων:

- Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός του περιβάλλοντος λειτουργίας της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων

9. Μετάβαση της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία

Η υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας και η συνεισφορά στην αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής θα αποτελέσει βασική επιδίωξη των επιχειρήσεων που θα οδηγήσει σε αποδοτικότερη διαχείριση πόρων, μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τους.

Η βασική στόχευση των προτεινόμενων παρεμβάσεων αφορά την προσαρμογή των επιχειρήσεων στον πράσινο μετασχηματισμό σε τομείς όπου υφίσταται ουσιαστικό δυναμικό για την δραστηριοποίηση επιχειρήσεων, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης (σύμφωνα με τα μέτρα και τις πολιτικές του ΕΣΕΚ), η περαιτέρω αξιοποίηση των ΑΠΕ, η υιοθέτηση φιλο-περιβαλλοντικών τεχνολογιών με στόχο τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την κλιματική ουδετερότητα.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες ομάδες δράσεων:

- Προώθηση της Ενεργειακής Αποδοτικότητας των επιχειρήσεων
- Προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας και της Αποδοτικής Χρήσης των Πόρων
- Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων
- Ενθάρρυνση της βιομηχανικής / επιχειρηματικής συμβίωσης

10. Προσαρμοστικότητα επιχειρήσεων και εργαζομένων στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές

Η προσπάθεια βελτίωσης της προσαρμοστικότητας αφορά κατά προτεραιότητα επιχειρήσεις, των οποίων σημαντικός αριθμός θέσεων εργασίας απειλείται από τις δυσκολίες της συγκυρίας και τις δομικές μεταβολές στην οικονομία και την αγορά εργασίας, επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα προσαρμογής σε σχέση με την κρίση των αγορών και τις τεχνολογικές εξελίξεις. Οι επιχειρήσεις αυτές χρειάζονται σημαντικές αλλαγές στα επιχειρηματικά μοντέλα, στην οργάνωση της επιχείρησης, στην ορθή διαχείριση των πόρων τους, στην παραγωγή με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και συνοδεύεται από ουσιαστικές αλλαγές στην οργάνωση και διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού και με νέες απαιτήσεις σε δεξιότητες των εργαζομένων.

Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται οι ακόλουθες κατηγορίες παρέμβασης:

- Ανάπτυξη Μηχανισμού υποστήριξης της Προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και εργαζομένων
- Υποστήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων για την προσαρμογή τους στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι προτεινόμενες ομάδες δράσεων και ενδεικτικές επιμέρους δράσεις ανά Στρατηγική Κατεύθυνση και παράλληλα συσχετίζονται με τους Στόχους Πολιτικής και τους Ειδικούς Στόχους της ΠΠ 2021-2027 του σχεδίου Κανονισμού Κοινών Διατάξεων της προγραμματικής περιόδου 2021 - 2027.

Πίνακας 1. Συσχέτιση των στρατηγικών κατευθύνσεων της ΓΓΒ με το ΕΠΑνεΚ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
1. Ανάπτυξη Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας	Δράσεις Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογίας, Καινοτομίας	Εκσυγχρονισμός / αναβάθμιση και ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών των επιχειρήσεων με βάση την ΕΣΣΕ	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Ενίσχυση καινοτομικών επιχειρημάτων για την εμπορευματοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων ή ιδεών	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Αναβάθμιση επιχειρηματικής λειτουργίας και σχέδια προσαρμογής των επιχειρήσεων για την υιοθέτηση καινοτόμων σχεδίων ανάπτυξης	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
	Δράσεις συνεργατικών σχημάτων και διασύνδεσης βιομηχανικών δραστηριοτήτων με ερευνητικούς μηχανισμούς	Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων / υπηρεσιών σύμφωνα με την ΕΣΣΕ μέσα από βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη και συνεργασία με παραγωγούς γνώσης	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Στήριξη συμμετοχής επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων σε διεθνείς δράσεις έρευνας και καινοτομίας σε τομείς αιχμής	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας με διεθνή προσανατολισμό	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
	Σχέδια Ανάπτυξης Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων στους Τομείς Έξυπνης Εξειδίκευσης	Ανάδειξη, εκκόλαψη, στήριξη και ενίσχυση δημιουργίας Στρατηγικών Αλυσίδων Αξίας (Strategic Value Chains, SVCs) σε Τομείς που η Χώρα εμφανίζει ή μπορεί να αναπτύξει συγκριτικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Μηχανισμοί υποστήριξης και δράσεις ενίσχυσης νεοφυών επιχειρήσεων για την λειτουργική τους διασύνδεση με βιομηχανικά οικοσυστήματα και την ένταξή τους στις διεθνείς αλυσίδες αξίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
	2. Βιομηχανική Μετάβαση	Ανάπτυξη εμβληματικών έργων βιομηχανικής ανάπτυξης με τη συμμετοχή μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων και επικέντρωση στην εισαγωγή σύγχρονων τεχνολογιών προηγμένης μεταποίησης	Εστιασμένες παρεμβάσεις Βιομηχανικής Μετάβασης που συνδέονται άμεσα με τις προτεραιότητες οικονομικού μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας και της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης και σε επιλεγμένους τομείς εθνικής και περιφερειακής αναπτυξιακής προτεραιότητας.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ
Εμβληματικά έργα βιομηχανικής ανάπτυξης σε παραγωγικούς τομείς με ιδιαίτερη τεχνολογική και παραγωγική δυναμική που συνδέονται άμεσα με τις προτεραιότητες οικονομικού μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας και της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης			ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
Εστιασμένες παρεμβάσεις Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό και Περιφερειακό επίπεδο		Τομεακά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Ανάπτυξη κινήτρων για την προσέλκυση βιομηχανικών επενδύσεων σε νέους τομείς που συνδέονται άμεσα με τις προτεραιότητες οικονομικού μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας και της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
		Δράσεις στήριξης της προσέλκυσης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκών Στρατηγικών Αλυσίδων Αξίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
3. Ενίσχυση του Μετασχηματισμού της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων	Παραγωγικός Εκσυγχρονισμός και Ανάπτυξη της Καινοτομίας στη Βιομηχανία και τις Επιχειρήσεις	Ενίσχυση της ανάπτυξης και εφαρμογής Σχεδίων Παραγωγικού Μετασχηματισμού / Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Ενίσχυση και Διάδοση της Πολιτιστικής και Δημοουργικής Οικονομίας και Βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένης και της χειροτεχνίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Ανάπτυξη επιχειρηματικών/εμπορικών σχεδίων εκμετάλλευσης καινοτομιών από νεοφυείς και υφιστάμενες επιχειρήσεις	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά)	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
4. Προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	Αναβάθμιση Ανθρώπινου Δυναμικού για την Βιομηχανία 4.0	Ενίσχυση ενδοεπιχειρησιακών προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων για την Βιομηχανία 4.0	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Κίνητρα για την προσέλκυση έμπειρων στελεχών από το εξωτερικό για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού της βιομηχανίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
	Δραστική μεταμόρφωση της Βιομηχανίας μέσω ψηφιακής αναβάθμισης	Ανάπτυξη εμβληματικών έργων (ενδεικτικά Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος IPCEI) βιομηχανικής ανάπτυξης σε παραγωγικούς τομείς με ιδιαίτερη τεχνολογική και παραγωγική δυναμική	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Επενδύσεις για την τεχνολογική αναβάθμιση επιχειρήσεων, τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους και την προσαρμογή τους στην Βιομηχανία 4.0.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Ενίσχυση τηλεργασίας, δημιουργία και βελτίωση ψηφιακών βάσεων δεδομένων επιχειρήσεων / ψηφιακών πλατφορμών, απόκτηση πρόσβασης σε εξοπλισμό και στο διαδίκτυο, κτλ.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών ΤΠΕ και στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
Ανάπτυξη Μηχανισμών για την στήριξη, προώθηση, διευκόλυνση	ΣΠ1. Μια πιο	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της		

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
		και διασφάλιση συνεργιών με την Αγορά για την ταχεία μετάβαση της Χώρας στη «Βιομηχανία 4.0» και τις διεπαφές αυτής με την τεχνολογική σύγκλιση τομέων, κλάδων και οικοσυστημάτων	ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη		ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
5. Προώθηση της Διεθνοποίησης του Παραγωγικού Συστήματος	Δράσεις υποστήριξης των επιχειρήσεων για την ενίσχυση της συμμετοχής τους στις διεθνείς αλυσίδες αξίας	Ενίσχυση της διεθνοποίησης και ανάπτυξης των επιχειρήσεων σε νέες διεθνείς αγορές και της συμμετοχής τους (ή αναβάθμισης της θέσης τους) σε διεθνείς και ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών για την συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα και πρωτοβουλίες που αφορούν στις «Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας», στην τεχνολογική σύγκλιση τομέων, κλάδων και οικοσυστημάτων και τη βιομηχανική μετάβαση	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Ανάπτυξη Δράσεων Διεθνούς Συνεργασίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
	Δράσεις υποστήριξης της εξαγωγικής ικανότητας της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων	Προώθηση εξαγωγών κατά προτεραιότητα σε ώριμους στρατηγικούς τομείς της Ελληνικής Οικονομίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Βελτίωση της ευελιξίας και της προσβασιμότητας των Επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση Σχεδίων Εξωστρέφειας, Πρόσκτησης ή/και Μεταφοράς Τεχνογνωσίας και Καινοτομίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Στήριξη Δράσεων Ανάπτυξης της Εξαγωγικής Ικανότητας της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
	Ανάπτυξη Δράσεων για την Προσέλκυση Επενδύσεων	Δράσεις διευκόλυνσης επενδύσεων και προσέλκυσης τμημάτων παραγωγής και έρευνας πολυεθνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ως μέρος διεθνών αλυσίδων αξίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
6. Ανάπτυξη και Προσέλκυση Ανθρώπινου Δυναμικού στο πλαίσιο του οικονομικού μετασχηματισμού &	Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού για την βιομηχανική μετάβαση και την έξυπνη εξειδίκευση	Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στην Βιομηχανία και τις Επιχειρήσεις με επικέντρωση στους Τομείς της Έξυπνης Εξειδίκευσης	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Ανάπτυξη Συνεργατικών Δράσεων σε Τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills)	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Προγράμματα reskilling και upskilling του ανθρώπινου δυναμικού	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
Προώθηση της Κοινωνικής Καινοτομίας		Ολοκληρωμένα Προγράμματα προσέλκυσης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού άμεσα συνδεδεμένου με σημαντικές επενδύσεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο	Ευρώπη ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	την επιχειρηματικότητα iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Κίνητρα σε επιχειρήσεις για προσδιορισμό αναγκών κατάρτισης του προσωπικού τους, μεταξύ άλλων, μέσω της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Δράσεις Συνεργασίας της Βιομηχανίας με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας για την προώθηση νέων προγραμμάτων εκπαίδευσης που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και να συμβάλουν στο μετασχηματισμό της οικονομίας	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	v. Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης με σκοπό τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της εισαγωγής συστημάτων διπλής κατάρτισης και μαθητείας
	Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της σχέσης της αγοράς εργασίας με το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας	Ανάπτυξη Μηχανισμών για την στήριξη, προώθηση, διευκόλυνση και διασφάλιση συνεργιών με τις ανάγκες της Αγοράς στο πλαίσιο της ταχείας μετάβασης των Επιχειρήσεων στη «Βιομηχανία 4.0» και τις διεπαφές αυτής με την τεχνολογική σύγκλιση τομέων, κλάδων και οικοσυστημάτων	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Πιστοποίηση γνώσεων-δεξιοτήτων και σύνδεση κατάρτισης με επαγγελματικά δικαιώματα	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	v. Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης με σκοπό τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της εισαγωγής συστημάτων διπλής κατάρτισης και μαθητείας
		Προσαρμογή κύκλου σπουδών σε απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (soft skills, επιχειρηματικότητα, καινοτομία)	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	v. Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης με σκοπό τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της εισαγωγής συστημάτων διπλής κατάρτισης και

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
		Επιλεγμένα προγράμματα πρακτικής άσκησης σπουδαστών σε επιχειρήσεις σε κρίσιμες τεχνολογίες	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	μαθητείας ν. Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης με σκοπό τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της εισαγωγής συστημάτων διπλής κατάρτισης και μαθητείας
	Προώθηση της Κοινωνικής Καινοτομίας και της μικρο-επιχειρηματικότητας	Δράσεις Κοινωνικής Καινοτομίας για την ευαισθητοποίηση, δικτύωση και εμβάθυνση κοινών πρωτοβουλιών για τον μετασχηματισμό παραγωγικών συστημάτων, επιχειρήσεων και ανθρώπινου δυναμικού	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	ι. βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των οικονομικά μη ενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας
		Στήριξη εκκόλαψης και δημιουργίας νέων και νεοφυών Μικροεπιχειρήσεων και Επιχειρήσεων ΚΑΛΟ	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	ι. βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των οικονομικά μη ενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας
7. Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων	Δομές Στήριξης της Βιομηχανίας και της Επιχειρηματικότητας	Δομές Στήριξης της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων σε θέματα Καινοτομίας (Innovation Agency, Ερευνητικές Υποδομές, Competence Centers, Digital Hubs, Technology Transfert Offices, etc)	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ι. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Δομές Στήριξης της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων σε θέματα Ανάπτυξης, Παραγωγικότητας, Διεθνοποίησης (Μηχανισμοί Acceleration, κα) με βάση και τις ανάγκες της ΕΣΕΕ	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ι. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
		Μηχανισμός Παρακολούθησης της Στρατηγικής ΕΣΕΕ	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ι. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών
	Ενίσχυση των Υποδομών Ποιότητας και Διανοητικής / Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	Δράσεις για τη συνολική αναβάθμιση / αναπροσαρμογή του θεσμικού πλαισίου και του Εθνικού συστήματος ποιότητας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Δράσεις για τη συνολική αναβάθμιση / αναπροσαρμογή του θεσμικού πλαισίου και του Εθνικού συστήματος Διανοητικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
	Ενίσχυση των Υποδομών	Ενίσχυση των Υποδομών Εγκατάστασης της Βιομηχανίας	ΣΠ1. Μια πιο	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
	Εγκατάσταση της Βιομηχανίας		ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη		ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
		Ανάπτυξη, Εμπλουτισμός, Εξορθολογισμός και Εκσυγχρονισμός Δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
8.Αναβάθμιση Ψηφιακού Περιβάλλοντος της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων	Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων	Αξιοποίηση των ΤΠΕ στις επιχειρήσεις και επέκταση και ολοκλήρωση του φάσματος της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών (B2B, B2C, C2C).	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές
		Ενίσχυση επιχειρηματικών συνεργασιών, δικτύσεων και clustering που προωθούν καινοτόμες λύσεις για τον ψηφιακό μετασχηματισμό	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές
	Ψηφιακός Μετασχηματισμός του περιβάλλοντος λειτουργίας της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων	Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές
9.Μετάβαση της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία ⁵	Προώθηση της Ενεργειακής Αποδοτικότητας των επιχειρήσεων	Δράσεις που στοχεύουν στην ενεργειακή αποδοτικότητα των βιομηχανικών εγκαταστάσεων με την ενσωμάτωση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων και εξοπλισμού	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
		Στήριξη μέτρων προώθησης της ενεργειακής απόδοσης στη Βιομηχανία και τις Επιχειρήσεις	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
		Χρησιμοποίηση πράσινης ενέργειας από βιομηχανικές εγκαταστάσεις π.χ. ανάπτυξη και χρήση των ΑΠΕ, χρήση ενέργειας που παράγεται από βιομάζα, βιοαέριο, γεωθερμική	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ii. Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σύμφωνα με την Οδηγία 2018/2001 για την Ανανεώσιμη Ενέργεια και τα κριτήρια αειφορίας που περιλαμβάνει
	Προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας και της Αποδοτικής Χρήσης των Πόρων	Παροχή κινήτρων για ανάπτυξη επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτική χρήση των πόρων οικονομία
Επιχειρηματικές Υποδομές, Συστήματα, Μηχανισμοί και Εργαλεία που προσελκύουν, στηρίζουν και διευκολύνουν την Ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας		ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτική χρήση των πόρων οικονομία	

⁵ Οι προτεινόμενες ομάδες δράσεων και οι ενδεικτικές δράσεις που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική Κατεύθυνση 9 «Μετάβαση της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία» εντάσσονται στο Στόχο Πολιτικής 2 και αφορούν στο ΕΠΑΝΕΚ υπό την προϋπόθεση ότι θα κατανεμηθούν πόροι του Στόχου Πολιτικής 2 στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
		Επενδύσεις που αφορούν στην εξοικονόμηση και την αποδοτικότητα των φυσικών πόρων π.χ. υδάτινων σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις	\και ανθεκτική Ευρώπη ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτικής χρήσης των πόρων οικονομία
		Προώθηση επενδύσεων στην αλυσίδα αξίας των πλαστικών	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτικής χρήσης των πόρων οικονομία
		Αύξηση της ζήτησης για προϊόντα ανακύκλωσης και βελτιωμένων υλικών	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτικής χρήσης των πόρων οικονομία
	Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων	Διευκόλυνση και στήριξη των επιχειρήσεων στην πρόσβαση σε καινοτόμες τεχνολογίες, συστήματα και υποδομές που συμβάλλουν στην κλιματική ουδετερότητα και στην πράσινη μετάβαση	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vii. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης
		Αποκατάσταση πρώην βιομηχανικών συγκροτημάτων και περιοχών (ώστε να επανεισαχθούν στον οικονομικό και παραγωγικό κύκλο) στο αστικό και περιαστικό περιβάλλον	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vii. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης
		Αποκατάσταση και Λειτουργικός Εξορθολογισμός άτυπων (ενεργών) Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων με στόχο την Περιβαλλοντική Αποκατάσταση των Πόρων	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vii. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης
		Επενδύσεις για την προώθηση της ανακύκλωσης των αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας και της διατήρησης των "πολύτιμων" υλικών εντός των ευρωπαϊκών αλυσίδων αξίας	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτικής χρήσης των πόρων οικονομία
		Προώθηση των Ελληνικών Επιχειρήσεων σε αναδυόμενους τομείς εστίασης της ευρωπαϊκής βιομηχανικής πολιτικής στοχεύοντας προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία και εστιάζοντας σε αλυσίδες υψηλής προστιθέμενης αξίας	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτικής χρήσης των πόρων οικονομία
		Δράσεις υποστήριξης της βιομηχανικής συμβίωσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτικής χρήσης των πόρων οικονομία
	Ενθάρρυνση της βιομηχανικής / επιχειρηματικής συμβίωσης	Δράσεις για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων προκειμένου να αυξηθεί η χρήση υλικών σε βιομηχανικές διεργασίες που στοχεύουν στη μείωση του όγκου των αποβλήτων και στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας.	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτικής χρήσης των πόρων οικονομία

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
		Σχέδια Ενεργειακής Συμβίωσης Επιχειρήσεων	ΣΠ2. Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα \και ανθεκτική Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτική χρήση των πόρων οικονομία
10. Προσαρμοστικότητα επιχειρήσεων και εργαζομένων στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές	Ανάπτυξη Μηχανισμού υποστήριξης της Προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και εργαζομένων	Ανάπτυξη Μεθοδολογιών, Εργαλείων, Συστημάτων, Καναλιών Μάθησης και Πιστοποίησης για την εισαγωγή προηγμένων διαδικασιών ανάπτυξης δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε στελέχη υψηλής εξειδίκευσης ανεξαρτήτως status απασχόλησης για την έξυπνη εξειδίκευση, την συνεχή τεχνολογική σύγκλιση και εμπάθυση συνεργιών μεταξύ τομέων, κλάδων και οικοσυστημάτων, καθώς και στην έξυπνη εξειδίκευση και στη βιομηχανική μετάβαση	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Συστημική Υποστήριξη της Προσαρμοστικότητας των Επιχειρήσεων: Οριζόντια Εργαλεία και Μηχανισμοί	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Ανοιχτή διάθεση εργαλείων για την υποστήριξη της προσαρμογής και αναδιάρθρωσης των Επιχειρήσεων, μέσω «Παρατηρητηρίου / Forum» Προσαρμοστικότητας στις νέες συνθήκες του Ανταγωνισμού, των συνθηκών εργασίας, ασφάλειας και δημόσιας υγείας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
		Δημιουργία Μηχανισμού Πρόβλεψης και Διάγνωσης των Αναγκών Προσαρμοστικότητας Επιχειρήσεων και Εργαζομένων	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
	Υποστήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων για την προσαρμογή τους στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές	Υποστήριξη μεμονωμένων επιχειρήσεων ή/και ομάδων επιχειρήσεων για την κατάρτιση και εφαρμογή «Σχεδίων Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων»	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	ΕΚΤ+	iv. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία
		Ευέλικτα προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων βάσει διάγνωσης αναγκών επιχειρήσεων	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	ΕΚΤ+	iv. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία
		Πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει αναγνωρισμένων προτύπων	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	ΕΚΤ+	iv. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία
		«Συμφωνίες Ανάπτυξης Γνώσεων και Δεξιοτήτων» μέσω συμπράξεων Επιχειρήσεων - Υποστήριξη του Μετασχηματισμού και της Στρατηγικής Διαφοροποίησης των Επιχειρήσεων με επίκεντρο την προσαρμοστικότητα του ανθρώπινου δυναμικού τους	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	ΕΚΤ+	iv. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
					περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία